проект „**Ресурсен център Европа** – нов подход в преподаването и ученето за Европейския съюз в училище“
No 619918-EPP-1-2020-1-BG-EPPJMO-PROJECT „Hub Europe - New Approach to Teaching and Learning EU at School"

Roundtable: 21st century EU teaching for 21st century youngsters - Learn EU out of the classroom

Кръгла маса: Преподаване на темите за Европейския съюз в 21-ви век – изучаване на Европейския съюз извън класната стая, 07–09.10.2021 г., гр. Пловдив

ЕВРОПЕЙСКИЯТ СЪЮЗ ИЗВЪН КЛАСНАТА СТАЯ – ПОУКИ ОТ СРЕЩА С УЧЕНИЦИ

/аналитичен доклад/

Проф. д-р Ингрид Шикова, катедра „Европеистика“, СУ „Св. Кл. Охридски“

„Никога не уча на учениците си,
аз осигурявам само условията, при които те могат да учат.“
Алберт Айнщайн

Преподаването на теми за Европейския съюз не е лесно – от една страна, темите са далечни, сухи и трудни за поднасяне, от друга страна, учениците скучаят и не проявяват интерес към тях. Често можем да срещнем това твърдение в анализите за изучаването на европейските въпроси. Ако приемем, че това твърдение е вярно, то тогава е необходимо да напрегнем нашето въображение и да направим тези уроци по-интересни и по-привлекателни, да събудим интереса на младите хора към тази тематика. При натоварен график и взискателна учебна програма често е предизвикателство да се мисли за обучение извън класната стая. Но ученето е активен процес и понякога най-запомнящите се учебни преживявания се случват извън нея.

Екпериментът „Дискусия за Европейския съюз в Голямата епископска базилика", Пловдив

1. Избор на мястото

Ученето извън класната стая предполага използването на места за преподаване и учене, различни от училището. Става дума за извеждане на учениците извън традиционната среда, създаване на възможност за предизвикателни и вълнуващи преживявания, които да им помогнат да учат.

Да излезем от традиционната класна стая е първата стъпка към ангажиране на интереса и вниманието на учениците. Ученето след класните задължения се различава от това, което възниква чрез конвенционални методи на преподаване, тъй като учениците могат да бъдат насърчавани да бъдат активни и да получават не само знания, но и умения за изява, работа в екип, лидерство.

Срещата на екипа на проекта „Ресурсен център Европа – нов подход към преподаването и изучаването на теми за Европейския съюз в училище" (7-9 октомври 2021 г.) с учители и ученици от Пловдив не се състоя в класна стая или в училищен салон, а в епископската базилика на Филипопол. Тя е най-голямата раннохристиянска базилика, открита в страната. Вероятно е построена в края на IV или началото на V век. Първият разкрит слой мозайки датира именно от този период. Вторият слой е положен през V век. След дълги години работа по реставрация на мозайките и създаването на възможност за посетителите да им се наслаждават по най-съвременния начин, тя е открита за посещения на 17 април 2021 г. Учениците имаха възможност да разгледат мозайките на базиликата и да получат информация и подробности за разкопките и за уникалната стойност на този обект от един от реставраторите. Епископската базилика и римското мозаечното наследство на Филипопол са включени в Индикативния списък за културно и природно наследство на ЮНЕСКО.

В огромното пространство с великолепни мозайки е обособено място, в което е възможно да се провеждат срещи и дискусии. В тази атмосфера започна разговорът за Европейския съюз, за неговата роля в ежедневието ни, за горещите европейски теми, за европейското културно наследство, за мястото на България, за това дали се чувстваме европейци.

2. Предразполагане на учениците към неформално общуване

Обстановката предразположи младите хора към по-неформално общуване и свободно изказване на техните мнения. Въпросите, които задаваха и темите, които коментираха с представителите на екипа на проекта, бяха от най-различно естество, но предимно свързани с въздействието на европейската интеграция върху ежедневието на хората. Създаде се приятелска атмосфера, което увеличи желанието на учениците да участват в дискусията. Влияние оказа и приповдигнатото емоционално състояние на участниците, след разглеждането на базиликата и осъзнаване на факта, че в България се намира част от културното наследство на Европа, с което можем да се гордеем.

3. Подбор на темите за дискусия

В рамките на дискусията бяха представени актуалните теми в Европейския съюз – Европейската зелена сделка и борбата с климатичните промени, дигитална Европа, устойчива Европа, разширяването на Европейския съюз към Западните Балкани, България и еврозоната, бъдещето на Европа. Член на екипа на проекта направи кратка презентация като постави редица дискусионни въпроси, които са свързани с ежедневието в България като член на Европейския съюз. След презентацията беше проведена дискусия с модератор – член на екипа, който активизира учениците с интересни въпроси и те свободно изразиха мнението си и получиха отговор на въпросите, които ги вълнуват.

4. Мнението на учениците

Най-важното, което искахме да разберем от тази среща е какви са нагласите на учениците и какво е отношението ѝм към ученето на европейски теми извън класната стая. За целта беше проведена анкета сред 45 участника в дискусията. Тук представяме отговорите на въпросите, свързани с възприемането на европейските теми, наученото от дискусията, какво най-много е харесало на учениците, биха ли участвали в бъдещи дейности от подобен характер на европейски теми.

На отворения въпрос „*Какво разбрахте и какво научихте от тази дискусия*?", учениците откровено споделиха своята оценка. Ето част от техните отговори:

Какво разбрахте и какво научихте от дискусията за Европейския съюз?

- Европейският съюз зависи не само от лидерите, но и от обикновените хора.
- Научих за интересни и актуални политики на Европейския съюз.
- Индивидуалните ни действия имат огромен принос и са важни. Научих по достъпен и интересен начин за проблемите, които Европейският съюз разрешава в момента.
- От тази среща разбрах, че е привилегия да сме част от Европейския съюз.
- Разбрах, че има много хора, които искат да се развиват и България да се променя към по-добро.
- Предизвикателствата пред Европейския съюз са големи и общите усилия са важни.
- Оказа се, че въпросите за Европейския съюз могат да бъдат и интересни.
- Разбрах, че е важно да бъдем способни да инициираме и развиваме дейности.
- Разбрах, че е много важно да си активен гражданин на Европейския съюз.
- Научих, че знанията за Европейския съюз никога не са достатъчни и ежедневно трябва да се информираме.
- Разбрах, че трябва да сме добре ориентирани в новия свят, в който живеем.
- Европейският съюз ни предоставя много възможности, но трябва да сме активни.
- Трябва да отстоявам това, което смятам за правилно и да не се отказвам от целите си.

Очевидно е, че отговорите са твърде разнообразни, но могат да бъдат обощени в три групи:

- част от учениците са изразили удовлетворение от получаване на актуална информация за Европейския съюз,
- друга група са осмислили дискусията и са направили изводи за собствената си роля и поведение - /трябва да сме активни граждани/,

- трета група са осъзнали необходимостта да знаят повече за Европейския съюз и да бъдат информирани.

Интересни са отговорите на отворения въпрос „*Какво най-много ви хареса в тази среща?*". Ето част от тях:

Какво най-много ви хареса в тази среща?

- Най-много ми хареса начинът, по който се поднася информацията.
- Хареса ми организацията и начина, по който обсъдихме темите за ЕС.
- Най-много ми хареса контактът с лекторите
- Най-много ми хареса дискусията.
- Най-много ми хареса избраното място за срещата.
- Хареса ми компетентността на организаторите и споделеният опит.
- Хареса ми общуването с екипа, който представи темите.
- Най-много ми хареса дискусията и отговорите на многобройните въпроси.
- Най-много ми хареса непринудената атмосфера.
- Най-много ми хареса оптимизмът, с който се заредих от срещата.
- Най-много ми хареса духът в мястото – заедно за Обединена Европа.
- Най-много ми хареса възможността да задаваме свободно въпроси и да сме преки участници в дискусията.
- Хареса ми, че това беше отворен разговор.
- Харесах достъпния начин на поднасяне на информацията.

От отговорите на този въпрос можем да направим обобщението, че учениците оценяват възможността да участват в дискусията, да изразяват собствено мнение и да получават отговори на въпроси от компетентни лектори. Голяма част от тях споменават духа на срещата, мястото, общуването, начина, по който се обсъждат темите в отворен разговор.

Показателно е, че на въпроса „*Ще продължите ли участието си в подобни събития и дейности на европейска тематика?*", всички анкетирани са отговорили с „да", което е доказателство, че проведената дискусия е създала у тях интерес към европейските теми.

ИЗВОДИ

Целта на училището е да подготви учениците за живота извън училище. Извеждането на обучението извън класната стая спомага за обогатяване на образователния опит на ученика, за изграждането на ентусиазъм и любознателност в контекста на реалния свят, повишава интереса към европейските теми.

Конвенционалното обучение по европейските въпроси традиционно се фокусира върху запаметяването на определени факти, но по-рядко насърчава учениците да развиват критично мислене, умения за решаване на проблеми и вземане на решения, което може да стане много по-ефикасно при ученето извън класната стая.

Създаването на непринудена атмосфера, в която учениците да могат да изразяват свободно мнението си и да задават въпросите, които ги вълнуват, е от съществено значение. Общуването с компетентни професионалисти с опит в европейската интеграция допринася за повишаване на интереса на младите хора. Учениците, които участват в учене извън класната стая, изграждат повишено самочувствие, разширяват интересите си и стават по-ангажирани в своето образование.[1]

[1] Подробен доклад, публикуван от Ofsted, установи, че ученето извън класната стая допринася значително за подобряване на личното, социално и емоционално развитие на учениците. Други проучвания (School Travel Forum) сочат за повишаване на увереността у учениците, които участват в училищни екскурзия и в занятия изъвн класната стая.